279, 1217 AT 10/1/ E/3 TILIT TO הַלְבוֹת שַבָּת סִימָן שלוֹ שלו בְּאֵר הַגּוֹלָה 364

וּבַלְבַד שָׁלֹא יִנִידֶנוּ (ב״י בשם א״ח). בּוֹר עָמֹק אֲפָלוּ מֵאָה אַמָּה מֻתָּר לֵירֵד וְלַעֲלוֹת, וּמְטַפֵּס וְיוֹרֵד :(טור) אָלָא חַיְשִׁינָן שֶׁמָּא יַצְקֹר קַרְקַע בִּירִידָתוֹ וַצְלְיָתוֹ

שלז דִין כִּבוּד הַבַּיִת וְדָבֶר שָׁאֵינוֹ מְתְכֵּוּן, וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

אָדָם מְשָה (ג) בּהַלְּכֶּךְ גוֹרֵר אָדָם מְשָה (ב) בְּסִיק רֵישֵה. (ג) בּהַלְּכֶּךְ גוֹרֵר אָדָם מְשָה אָדָם מְשָה כַּפָּא וְסַכְּסֶל, (ד) בֵּין (מ) גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים, וּבִלְבַד שֶׁלֹא יִתְכַּוּן לַעֲשׁוֹת חָרִיץ. יּוּמֶתָּר (ה) לְרַבֵּץ הַבַּיָת, בִּינָן שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוָן לְהַשְׁווֹת גָּמוֹת אֶלָא שֶׁלֹא יַעֲלֶה הָאָבֶק: בֹּ *יֹאָסוֹר (ו) לְכַבֵּד הַבַּיִת

רישה אָכָל גְּדוֹלִים מְאֹד אָסור לְגְרֹר דְּהָוַי פָּסִיק רֵישׁה (ה)

משנה ברורה

מְמֶנָה, אֲבָל הַכַּלְכַּלָּה עַצְמָה אָסוּר לְשְׁלָה אוֹ לְתְלוֹת בַּיָּתֵד, וְכַנַ״ל גַּבֶּי

סַלְּם. וְאָם הַכַּלְכַּלָּה תָּלוּי בָּאִילָן עַצְמוֹ, אָסוּר לְטֹל חֵפֶץ מִמֶּנָה וְכַן

לָתַן לְתוֹכָה, דְּקָמְשְׁתָּמֵשׁ בַּצְדָדִין [ש״ם]. (נא) וְאָם פִּי הַכַּלְכַּלָּה צֵר,

דּכְשָׁנוֹטֵל חֵפֶץ מְן הַכַּּלְכַּלָּה מֵנִיד הָאִילָן, אָסוּר בְּכֶל עִנְיָן, מִפְנִי שֶׁעַל־

יְדִי־זֶה מִשְׁתַּמֵשׁ בָּאִילָן 53). (נג) וּלְהַשָּׁעֵן בְּאִילָן, (נג) אָם הָאָדָם בָּרִיא

מָהֶר, וְתַשׁ־כּחַ אָסוּר, וְהַטַעַם, דְאָדָם בָּרִיא אֵינוֹ סוֹמֶךְ עַלְיוֹ אֵלָא

מְצַט וְלֹא מִקְּרֵי מִשְׁתַּמֵשׁ בִּמְחַבָּר, אֲבָל תַשׁ־כֹּחַ צָּרִיךְ לְסְמֹךְ בְּכָל

בֹחוֹ עָלָיו, וּמִקְּרֵי מִשְׁתַּמֵשׁ בִּמְחַבָּרְ וְאָסוּר, וְהָנֵי מִלֵּי כְּשֶׁאִינוֹ מְנִידוֹ.

אַבָל כְּשֶׁמְנִידוֹ אַפִּלוּ בְּבָרִיא אָסוּר, (נד) דְּזֶה גוּפָא שְׁמוּשׁ הוּא:

אַקָּדִים לְסִימָן זֶה הַקְדָּמָה קְצֶרָה, וְהִיא: בחוֹרֵשׁ הוּא אֶחָד מְל״ט

טוֹב לְזְרִיעָה²), וְגַם כַּנָנָתוֹ לְהַשְׁוֹת הַגָּמוֹת וּלְיַפּוֹתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה

הַמָּקוֹם שָׁנָה, וְלָכַן הַחוֹפֵר בַּשָּׂדָה אוֹ שֶׁעָשָׂה חָרִיץ³), אוֹ שֶׁהָיָה

שָׁם תַּלֹ קָטָן וְהַשְׁפִּילוֹ, אוֹ שֶׁהָיָה שָׁם מָקוֹם נָמוּךְ וְהַשְׁוָה אוֹתוֹ,

וְכֵן כָּלֹ הַמַשְׁנָה גָמוֹת בָּמָקוֹם הָרָאוּי לְזְרִיעָהּ ּ), חַיָּב מְשׁוּם חוֹרֵשׁ

[וְאָם הָיָה זָה בַּבַּיִת, חַיָּב מְשׁוּם בּוֹנֶהּ3), שֶׁמְתַקּן הַבְּנְיָן עַל־יְדֵי

זָהּ6)], וְכֵן כָּל מָה שָׁעוֹשֶׂה לְיָפּוֹת הַקַּרְקִע הוּא תּוֹלֶדֶת חוֹרֵשׁ וְחַיָּב

בְּכָל־שֶׁהוּאִיֹּ) [רמב״ם פ״א]:

אַ (א) דָּבָר שֶׁאֵין מְתְבַּוּוֹן. זֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם: דְּבָרים הַמֻּמָּרין

מְלָאכָה אַחֶרֶת וְאָפְשֶׁר שֶׁלֹא הַעָּשֶׂהּ3), אָם לֹא נְתְכַּוּן לְאוֹתָהּ

מְלָאכָה מֻתָּר (ב) כָּנָנַת הַמְחַבֵּר: (ב) פִּסִיק רֵישַׁא. פֵּרוּשׁ,

שֶׁבְּוַדָּאִי מַּעָשֶׂה מְלָאכָה הָאַחֶרֶתִּיוֹ: (ג) הָלְּכָּךְ. פַּרוּשׁ, כֵּיוָן דְּדָבָר

לַצַשוֹתָן בְּשַׁבָּת, וּבִשְׁעַת צֲשִׂיָּתָן אֶפְשָׁר שֶׁתַּעָשֶׂה בִּגְלָלן

אָבוֹת מְלָאכוֹתוּ). וְכִיוָן שֶׁכָּוָנַת הַחוֹרֵשׁ לְרַפּוּיֵי אַרְעָא, דְּאָז

ריש: מ״א, ע״ש: בְּלְּהָרָקְע שֶׁל שֵׁיִשׁ, ב״י, מ״א, ע״ש:

ג מסקנא דגמרא שבת

באר היטב

בּצְדָדִין; וְאָם פּי הַכַּלְכַּלָה צֵר דְּכְשָׁנּוֹטֵל חַפְץ מון הַבַּלְכַּלָה מִנִיד הָאִילַן, בְּכֵל ענין אָסוּר: וּלְהַשָּׁעון בָּאִילָן, בְּבָרִיא מָתָּר, בְּתַשׁ אָסוּר, יש״ש, מ״א, ע״ש:

בַּאוּר הֲלָכָה

לְדִבְנִי יְרוּשַׁלְמִי אַלוּ, עַיֵּן שֶׁם הֵיטָב, וְהָעְתִּיק דְּבָרָיו גַּם בְּהַגָּהַת אָשֵׁרְ״י [וְנִרְפַּס שָׁם אֵיזָה אוֹתִיּוֹת בָּטָעוּת], וְכִן הַבִּיא דִּבְרִי הַיְרוּשַׁלְמִי אֵלֶּה הַמְאִירִי בְּשַׁבָּת קנ״ד וְהָרוֹקַתַ בְּהַלְכוֹת יוֹם־טוֹב, אֶלָּא שָהָם גָּרְסוּ לְהַפֶּךְ, דְּנְשׁצַנְין בָּתָשׁ וְאִין נְשְעָנִין בְּבָרִיא. עַיַּן שָם הֵיטֵב, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁמְחַלְפִים הַמָּה בְּגִרְסַתָם, אַף־עַל־פִּי־ כן בְּעַקַר הַסְּבָרָא מוֹדוּ כֻּלְהוּ דְהֵיכִי דְּסוֹמֵךְ בְּכֵל כֹחוֹ אַסוּר, וְאָם לֹא מַתַּר, וּכְמוֹ דְּמַפִּיק הַיְרוּשַׁלְמִי שָׁם בְּלָשׁוֹן אַחֵר: מַאן דְּאָמַר דְּנָשְׁעָנִין, בַּהַהוּא דְּמַסתַמֶּךְ צָבְחַר [פַּרוּשׁ, מְעַט], מַאן דְּאָמַר אֵין נִשְׁעַנִין, בְּכוֹבֵשׁ אָת כָּבְדּוֹ [פַּרוּשׁ, שַׁכּוֹבֵשׁ בְּכָל כֹחוֹ עַל הַדָּבָר], וְהַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל מָקוֹם אֶחָד. וּכְמוֹ שֶׁהָבִיא הַמְּאִירִי לְתְרֵי לישני אַלָּה בָּלֹא פָּלָגְמָא. אָלָּא דְּצָריְהְ עִיּוּן עַל הָרַמְבַ״ם וּשְׁאַרִי רְאשׁוֹנִים שֶׁלֹא הביאָוּ זָה, וְאָפְשֶׁר מִשׁוּם דְּלָא אָתַּמֶּרָא בְּהֶדְיָא שֶׁם בַּחֲגִינָה כִּי אָם מִדְּיוּקָא, לֹא הֶעְתִּיקוּהוּ כְּדַרְכָּם. אָמְנָם עַל־כָּל־כָּנִים קַשֶּׁה, שֶׁלֹא הֶעְתִּיקוּ דְּבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי דְּאַתַּמֶּרָא בָּהֶדְיָא [וּבָאֱמֶת הָיָה מָקוֹם לוֹמֵר דְּדַבְרֵי הַיְרוּשׁלְמִי אָזְלֵי לְטַעֲמֵיְהוּ בְּהַהוֹא דְאֵין רוֹכְבִין עַל בְּהַמָּה, עַיֵּן שֶׁם, מַה שֶׁאֵין כֵּן לְפִּי טָעַם הַבָּבְלִי אֵינוֹ מַכְרָח כְּלֶל הָאִי דִּינָא, אֲבָל הֲלֹא מִשַׁ״ס דַּחֲגִיגָה הַנַּ״ל מוּכָח דְּגַם שִׁיטַת הַבֶּבְלִי בּן, וְצֶרִיךְּ עִיּוּן]. וְדַע, כִּי הָאַחֲרוֹנִים הַבִּיאוּ דִּין זָה וְהָעָתַּקְתִּי אוֹתוֹ בְּמְשְׁנָה בְּרוּרָה, וּכְפִי מָה שֶׁפִּרְשׁוֹ הַמְּחֲצִית־הַשְּׁקֵל וְהַפְּרִי־מְגָּדִים. וְהַחַיֵּי־אָדָם וְעוֹד אֶחָד מאַחָרוֹנִי זְמַנָּנוּ פּּרְשׁוּ בָּאפָן אַחַר, דְּהַיְנוּ שֶׁיֵשׁ חָלוּק בֵּין אַם הָאִילָן בָּרִיא אוֹ תַּשׁ, וְטַעַם דְּתַשׁ אָסוּר מְשׁוּם דְּהוּא מִתְנַדְנֵד, וְאִשְׁתְמִיט מְנַיְהוּ הַיְרוּשַׁלְמִי הַלָּז דְּמוּכָח בְּהֶדְיָא דְאַאָדָם קָאֵי. וְהָאֱמֶת הוּא דְּלְהִשְׁעֵן בְּאִילָן אָסוּר אַף אָם אֵינוֹ מְנִידוֹ, דְּהָא תַּשְׁמִישׁ נָּמוּר הוּא, וְלֹא אַשְׁכְּחָן כַּשַׁ״ס דְּמָתֶר לְהִשְׁתַּמֵשׁ בְּאִילָן בְּמָקוֹם שָׁאַינוֹ מְנִידוֹ, רַק דְמִשַׁ״ם מַשְׁמֵע דְּהֵיכָא דְּמְנִידוֹ אָסוּר אֲפָלוּ בְּלֹא שמוש, דְּזָה גוּפָא שמוש הוא. וְעַיֵּן הַיטֵב כַּמְאִירִי וּבְאוֹר זָרוּעַ פֶּרֶק ה דְּיוֹם־ טוֹב. וּמָה שֶׁבֶּתַב הַחַיֵּי־אָדָם דְאָם הָאִילָן הוּא עָב מָתָר, עַל־בֶּרְחָדְ מִיְרֵי דְּאֵינוֹ סוֹמַךְ עָלָיו כִּי אָם מְעַט, דְּאָי לָאו הָכֵי אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי:

אָסְרָּרְ לְּכָבֵּדְ וְכִּרִּ׳. וְיֵשׁ כָּזֶה מְשׁוּם שְׁבוּת [ברייתא שם בדף צה], וְאִי מְכָּוּן *

בָּזֶה לְאַשְׁוּוּיֵי גַּמּוֹת, מַשְׁמַע בְּתוֹסָפּוֹת שֶׁם דְּיֵשׁ בָּזֶה חִיוּב חַטָּאת, וְכַּן מִשְׁמֵע מִפְּשָׁטֵה דְּלִשְׁנָה דְּהָרָמְבַּ״ם פֶּרֶק כא. וְדַעַת הָרַמְבַּ״ן בְּפָּרֶק כָּל הַכּּלִים דְּהוּא

שָׁאֵין מִתְּכַנֵּן מַתָּר, הִלְּכָּף גּוֹרֵר, דְאַף־עַל־גַּב דְּבְגְרִירָתוֹ מֶצוּי שַיַּעָשוֹּ חַרִיצִים בַּקָּרָקע, וְאִיבָּא בָּזָה מִשׁוּם (ה) חֲשַׁשׁ חוֹפֵר דְּהוּא תּוֹלֶדָה דְחוֹרֵשׁ, אֲפְלוּ הָכֵי לָאוֹ פְּסִיק רֵישָׁא הוּא אֲפְלוּ בְּקָרְקְע שָׁאֵינָה מְרָצֶפֶת, דְּאֶפְשֶׁר שַׁפִּיר שָׁלֹא תַחַרֹץ בַּקּרָקעִיוּ): (ד) בֵּין גְּדוֹלִים. דְמִטְרַח לִהּ לִשָּׁאֵם עַל כְּתַפּוֹ, וּבֵין קְטַנִּים דְּיָכוֹל לְקָחָם עַל בְּתַפּוֹ, אֲפָלוּ הָכֵי מָתָּר לוֹ לְגַרְרָם עַל הָאָרֶץ. בָּתַב הַמָּגַן־אַבְרָהָם, דּגְדוֹלִים בְּיוֹתֵר אָסוּר לְגָרֹר עַל הַאָרֶץ, דְּפְסִיקְ רֵישָׁא הוּא, דְּבְוַדָּאִי יַצָשָה חָרִיץְצוּ), (כֹּן וַאָּפָלוּ מְרָצֶף בְּקרָקע שֶׁל שִׁיִשׁ אָסוּר לְגָרֹר, דְּגַּוְרִינָן מְרַצֶּף אַטוּ אִינוֹ מְרָצֶף: (ה) לְרַבֵּץ. לְהַזּוֹת מֵיִם עַל קּרְקע הַבָּיִת כְּדֵי שֶׁלֹא יַצֵּלֶה הָאָבָק, דְאַרְ־צַלֹ־גַּב דְּכָהַרְבָּצָה, כַּמָּה פְּצָמִים מָתְמַלְאִים הַגַּמּוֹת בְּצֶפֶר וּבְאָבָק, אֲפָלוּ הָבֵי מֻמָּר כֵּיוָן דְּאֵינוֹ מָתִפַּבון וְגָם לָאו פָּסִיק רַישָא הוּא, וַאֲפַלוּ בְּקַרָקע שָׁאִינָהּ מְרָצֶּפָת מָתָּר^{נו} [גמרא]: 🗖 (וֹ) לְכַבֵּד הַבַּיָת. (ג) דְּמֵזִיז עָפֶר מִמְקוֹמוֹ,

שער הציין

(גא) גַּם זָה שָׁם וְהוּבָא בְּמָגַן־אַבְרָהָם: (גג) יָם שָׁל שׁלֹמה וְהוּבָא בְּמָגַן־אַבְרָהָם: (גג) מַהַצִּית־הַשָּׁקָל, וְכַן מַשְׁמַע בִּפְּרִי־מְגָּדִים. וְעַיֵּן בְּבַאוּר הַלְּכָה: (גד) כְּדְמְבֹאֶר בַּשִּ״ס: (ל) אַבָּל חוֹפר בָּמוּר לֵית עְבָּוָה, דְּאֵינוֹ חוֹפָר בְּרַרְכוֹ בְּמַרָא וַחֲצִינֵא אָלֵּא בְּלְאַחֵר יַדְ, וּבְפְּרָט בְּשֶׁגוֹרֵר בַּבּוֹת וְלֹא בַשְׂרָה דְּמַקְלְקֵל הוּא עַל־יְדֵי הַחְרִיצִים וּמְדְּרָבְּנָן הוּא דְּאָסוּר (גמרא ורש״י לְיִרָ ע״ב). וּמְכָּל מָקוֹם דַּע, דְּהָא דְּקְוְמָא לָן דְּבָר שָׁאִין מתְבָּגוּן מָתֶר הוּא אַפְלוּ בְּמְקוֹם דְּבְמִתְבָּנֵן אִיבָּא אַסוּר דְאוֹרְיִתָא [בַּן פָּסְפִּ הַפּוֹסְקִים וּרְמָסְקָנַת הַגְּּמֶרָא שֶׁם] עֹבֹּ הַעִּיר מַרְאַרְ בְּאָב כָּל הַעִיר מרַאַרְ בְּאֲבִיים אוֹ בְּקַרְשִׁים וַשׁ לְהָבֶל בְּוָה וְאַב בְּל הַעִיר מרַאַרְ בְּאָב בִּים הַבְּמִים וּרְמִסְקְנַת הַגְּמֶרָא שֶׁם] עֹב וּמְסְבָּרָא דְאָם כָּל הַעִיר מרַאַרְ בְּאַבְנִים אוֹ בְּקְרְשִׁים וַשׁ לְהָבֶל בְּוֹה אָם נְחְמִיר לְקְמֶּן בְּכִבּוּד. הַכָּא קִיל טְפִי, דַאָפלוּ בָּאַינוֹ מְרַצֶּךְ לֵית בָּנָה גָרָנָא דְאוֹרְיָהָא מִפְּמָה אַנְפִּי: אָחָד, דְהָחָרִיץ שִׁיַּצְשֹׁה, הוא בָּנָה רַק חוֹפֶר כְּלְאַחָר יָד, וְעוֹד, דְהוֹא מְקַלְקְל עַל־יְדִי הַבְּּמוֹת שְׁנְּצְשׁים בָּבָּיִת וְלֹא מְתַקֵּן; וְעַל כַּלֶּם, הַלֹא אֵינוֹ מְכַבַּן לְזֶה וְהוּא רַק פְּסִיק רֵישָא דְּלֹא נִיחָא לָה, וְגַם בָּזֶה לְכַלֵּי עַלְמָא הוּא רַק אָפּוּר דְּרַבְּגָן, וְמְבֹאֵר לְעֵיל בְּסִימָן שטו סַעִיף ג בָּסגֶ״ה דְרַעַת הָרַמִ״א שָׁם מוּכָח דְּסְבִירָא לַהּ בְּעַלְכָא דָאם הוּאַ תָרֵי דְרַבְּגָן מֶהֶר בַּפְסיק רַישָׁא דְלֹא נִיחָא לַהְּנֹּוֹ, וְאַךְ דְּהָכָא מַחְמִירִין בָּוֶה בְּגְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר דְּפְסִיק רַישָא הוא אינו פָמוֹ שָׁהָבִיא הַבִּית־יוֹפַף בְּשִׁם הַפּוֹסְקִים, עַל־כָּל־פָּנִים בִּמְרַצֵּף בְּכָל הַעִיר יֵשׁ לְצַרַף לְנֶה דַּעָת הַתּוֹסְפוֹת בְּדַף כט עַמוּד ב דְּלֹא גַּוְרִינַן בָּזֶה אַשׁוּ אַינוֹ מָרֶצֶּף, וְגַּם רַשִׁ״י סְבִירָא לָה כָּן פּרְמוּכָח בְּרַף צה עַמוּד א דְּבּוּר הַפֶּתְהָיל יְיִלְהָא׳, וּלְמוֹ שֶׁרָמוֹ לָוָה הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר: (ג) טַעַם זֶה נְזְכָּר בְּתוֹסְפּוֹת וְהָרֹא״שׁ ועוד פָּמָה פּוֹסְקִים הַנִּמְשָׁכִיב אָהַרִיהָם, וְלֹא בַּאֵרוּ דְבְרֵיהָם אִם הַפָּמָה משׁוּם טִיְטוּל עֵפָר שָׁאַין מון הַפּוּכְן, וְכִּגּוְפֶר זָה בְּּמְרְהְכִי וּבְמִיקְחַמוֹת בָּרֶק כְּלֹ הַבְּּלִים בָּסוּגָיָא דְּמַכְבָּדֶת שֶׁלֹ הָמֶרָה, אוֹ מְשׁוּם צֶשׁוַת וַּמָּא צֶל־יִדִי הַחָפִירָה, וְגָם בָּזֶה לִיכָּא אַפּוּרָא דְאורַיְהָא, וּכְהַבְּרַוְתָא דְאָאָמְרָה דְאֵינוֹ אָלָא מְשׁוּם שְׁבוּת, וְהַשְּׁעֵם, דָּהָא אֵינוֹ צָרִיףְ לְהַצָּפָא, וּכְמוֹ דָאִיהָא בְּדַף עג עַמוּד ב בַּגְּהָרָא. וּמַהַגְּרִ״א מַשְׁמֵע דְּהַבְּנָגָה משוּם טִלְטוּל עָפָר, וְכַן מַשְׁמֵע בְּקּרְ

0] П וכ 27 10

17 (1V לז 10

111 שוב ענ KI IW לד

בנ

KD בנו נעי שנ שרבתו מג הכי מר

מס

שד

T

(2 לצו קלו